

Odontologisk Landsdels- og Videncenter Aarhus
Jubilæums-symposium fredag d. 18.november 2022

Tanddannelsesforstyrrelser - ætiologi og behandling

Horisont Hotel og Konference, Agro Food Park, 8200 Aarhus N

Odontologisk
Videncenter
AUH

Jubilæums-symposium fredag d. 18.november 2022

Tanddannelsesforstyrrelser - ætiologi og behandling

Symposiet vil give indblik i nogle af de mere eller mindre sjældne tilstande, der kan forstyrre tanddannelsen, samt de behandlingsmæssige udfordringer, der optræder, når tanddannelsesforstyrrelserne og de dentale anomalier skal behandles. Deltagerne vil få indblik i det multidisciplinære lægelige og tandlægelige samarbejde, der karakteriserer arbejdet i Odontologisk Videncenter. Symposiet afholdes i anledning af 20-året for oprettelsen af Odontologisk Videncenter.

Program

- 0800-0900 Registrering og morgenmad
- 0900-0915 Velkomst og intro
Centerleder, specialtandlæge, ph.d. Hans Gjørup
- 0915-0935 Non-syndromal oligodonti - ætiologi og fokuspunkter hos børn og unge
Tandlæge, postdoc, ph.d. Pernille Endrup Jacobsen
- 0935-1000 Multidisciplinær, specialiseret behandling af børn og unge med oligodonti
Afdelingstandlæge Peter Nørtinger, specialtandlæge, ph.d. Lene Birn, overtandlæge Mette Thastum
- 1000-1030 Pause (kaffe, te, frugt)
- 1030-1100 Når hudsygdom giver tandmangel
Overlæge, ph.d. Mette Sommerlund
- 1100-1130 Protetisk behandling af børn med ektodermal dysplasi - fra barn til voksen
Afdelingstandlæge Lone Nyhuus
- 1130-1200 Når skeletsygdom giver tanddannelsesforstyrrelser
Osteogenesis imperfecta - fænotype, genotype og behandling
Afdelingslæge, ph.d. Jannie Hald
- 1200-1300 Frokost

Program fortsat

- 1300-1330 Tanddannelsesforstyrrelser ved metabolisk skeletsygdom
Overlæge, ph.d. Signe Beck Nielsen
- 1330-1400 Erhvervede og genetiske tanddannelsesforstyrrelser: Vitamin-D mangel, MIH, dental fluorose, amelogenesis imperfecta, dentinogenesis imperfecta - diagnostik og ætiologi.
Overtandlæge, ph.d. Hans Gjørup
- 1430-1500 Pause (kaffe, te, kage)
- 1500-1520 Pæodontisk behandling ved tanddannelsesforstyrrelser.
Afdelingstandlæge Marie-Louise Milvang.
- 1520-1540 Behandling af børn og unge med tanddannelsesforstyrrelser: et samarbejde mellem kommunal tandpleje og VID
Specialtandlæge, ph.d. Lene Birn og specialtandlæge, ph.d. Dorthe Bindslev
- 1540-1600 Hvordan holder de protetiske behandlinger – prognose og komplikationer ved implantat-protetik, plast-retinerede broer og andre løsninger.
Afdelingstandlæge Rie Stokholm

Dato: 18. november 2022

Tid: Kl. 08.00 – 16.00

Sted: Horisont Hotel og Konference, Agro Food Park 10, 8200 Aarhus N

Tilmeldingsfrist: 15. oktober 2022, via link på vores hjemmeside eller link fremsendt pr. mail.

Pris: 1.300 kr. inkl. moms

Aarhus Universitetshospital

AARHUS
UNIVERSITET

INSTITUT FOR ODONTOLOGI OG ORAL SUNDHED

Foredragsholdere og abstracts

Titel: Non-syndromal oligodonti - ætiologi og fokuspunkter hos børn og unge.

Forelæser: Pernille Endrup Jacobsen, postdoc, ph.d., Sektion for Pædodonti
Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet.

Abstract: Hvis man mangler ≥ 6 af sine blivende tænder, betegnes det oligodonti. Dette er en sjælden tilstand, med en prævalens på 0,16%. De patienter, der har en atypiske placering af deres agenesier eller mangler > 11 blivende tænder, bliver ofte fulgt i Odontologisk Videncenter. Oplægget omhandler ætiologiske årsager til medfødt tandmangel og viser eksempler på behandlingsmæssige overvejelser hos børn og unge med omfattende oligodonti.

*****

Titel: Multidisciplinær, specialiseret behandling af børn og unge med oligodonti.

Forelæsere: Peter Nørlinger, afdelingstandlæge i protetik, Den Højtspecialiserede Behandlingsenhed, Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet.

Mette Thastum, overtandlæge, specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi, Tand-, Mund-, og Kæbekirurgi, Aarhus Universitetshospital.

Lene Boldrup Birn, specialtandlæge i ortodonti, ph.d. Silkeborg Kommune Tandpleje og Den Højtspecialiserede Behandlingsenhed, Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet.

Abstract: Når der behandles kompleks oligodonti er det meget vigtigt med tidlig diagnostik og fastlæggelse af en handleplan med del mål. Denne handleplan er udgangspunktet for en optimal behandlingsplanlægning, der skal foregå rettidigt og muliggør relevante behandlingstiltag. I disse sager bør samarbejde med VID-center etableres tidligt for konferering af overordnet handleplan samt fordeling og timing af behandlingsopgaver. Dette oplæg giver eksempler på det tværfaglige samarbejde mellem forskellige kompetencer og fagområder.

*****

Titel: Når hudsygdom giver tandmangel.

Forelæser: Overlæge Mette Sommerlund, ph.d., Hud- og Kønssygdomme, Aarhus Universitetshospital.

Abstract: Ektodermal dysplasi er en gruppe af cirka 200 arvelige hudsygdomme, som involverer to eller flere ektodermalt derivede væv: hud, tænder, hår, negle og svedkirtler. Tidligere klassificeredes ektodermale dysplasier ud fra fænotypen. I dag kender man i mange tilfælde genotypen, hvilket giver indblik i de molekylære mekanismer, der forårsager defekten. Dette kan betyde nye muligheder for forebyggelse og behandling. Med udgangspunkt i nogle ektodermale dysplasier med affektion af både tænder og hud, vil fænotypen og genotypen blive præsenteret, herunder Hypohidrotisk ektodermal dysplasi, TP63 associerede tilstande, Incontinentia pigmenti og Goltz syndrome (Focal dermal dysplasi).

*****

Titel: Protetisk behandling af børn med ektodermal dysplasi - fra barn til voksen.

Forelæser: Lone Nyhuus, afdelingstandlæge, Sektion for Protetik, Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet.

Abstract: At behandle børn med et stort behov for normalisering af funktion og æstetik er et arbejde, der varer i mange år, fra barnet er 3-4 år og til det er voksent og måske har ønsker, der er æstetisk og teknisk udfordrende. Protetisk behandling foregår i årenes løb som et samarbejde mellem behandler, pårørende og patient.

*****

Titel: Når skeletsygdom giver tanddannelsesforstyrrelser. Osteogenesis imperfecta - fænotype, genotype og behandling.

Forelæser: Jannie Dahl Hald, afdelingslæge, ph.d., Hormon- og Knoglesygdomme / Center for Sjældne Sygdomme, Børn & Unge, Aarhus Universitetshospital.

Abstract: Osteogenesis imperfecta forårsages af arvelig betinget defekt collagen og resulterer i udtalt skeletal skrøbelighed øget brudrisiko livslangt. Det er en generaliseret bindevævs lidelse med tanddannelsesforstyrrelser, tidligt høretab, skeletdeformiteter, led-, hjerte- og lungesygdom. Kognitive og sociale funktioner er normale. Sygdommen kan ikke kureres, men lindres ved målrettet og tværfaglig understøttet behandling af de enkelte organsystemer, med henblik på at mindske smerter og gener og opretholde højest muligt funktionsniveau. Oplægget gennemgår fænotypiske træk, genetiske forandringer samt medicinsk og multidisciplinær behandling af denne patientgruppe.

*****

Titel: Tanddannelsesforstyrrelser ved metabolisk skeletsygdom.

Forelæser: Signe Beck-Nielsen, overlæge, ph.d., lektor, Center for Sjældne Sygdomme, Aarhus Universitetshospital.

Abstract: Påvirket tanddannelse ses ved forskellige former for medfødte og erhvervede metaboliske knoglesygdomme. Tanddannelsesforstyrrelser ved erhvervet ernæringsbetinget rakitis, der er blandt de mere hyppige årsager, mere sjældent ses tanddannelsesforstyrrelser forårsaget af medfødte sygdomme. Eksempler herpå er i forstyrrelser i D-vitaminomsætningen som Vitamin D-dependent rakitis, sygdomme i fosfatstofskiftet som hypofosfatæmisk rakitis og forstyrret mineralisering ved hypofosfatasi. Det tværfaglige samarbejde imellem tandlæger og læger giver en unik mulighed for tidlig opsporing af disse sygdomme og målrettet behandling for at mindske effekterne af sygdommene.

*****

Titel: Medfødte og erhvervede tanddannelsesforstyrrelse, differential-diagnostik og ætiologi.

Forelæser: Hans Gjørup, overtandlæge, specialtandlæge i ortodonti, ph.d., Odontologisk Videncenter, Tand- Mund- og Kæbekirurgi, Aarhus Universitetshospital.

Abstract: Isolerede tanddannelsesforstyrrelser kan optræde som en medfødt, genetisk betinget disposition, der rammer alle tænder. Den mest almindelige er amelogenesis imperfecta (AI). Forskellige AI-typers karakteristika og genetiske baggrund præsenteres. Karakteristika for den mere sjældent forekommende "Dentinogenesis Imperfecta" præsenteres ligeledes. Differential diagnostiske overvejelser i forhold til erhvervede tanddannelsesforstyrrelser vil blive gennemgået. Denne gruppe af tanddannelsesforstyrrelse rammer ofte kun dele af tandsystemet og kan blandt andet være forårsaget af excessiv fluor-indtagelse, fejlernæring og vitaminmangel, tidlig behandling af malign sygdom. Molar-incisiv-hypomineralisering (MIH) hører også til i denne gruppe.

*****

Titel: Pæodontisk behandling ved tanddannelsesforstyrrelser.

Forelæser: Marie-Louise Milvang Nørregaard, afdelingstandlæge, Sektion for Pæodonti, Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet.

Abstract: Når børn har brug for specialiseret behandling af deres tanddannelsesforstyrrelse, er der mange faktorer på spil. Og tungest vejer hensynet til det enkelte barn/den unge. Oplægget vil gennem kliniske cases komme omkring forskellige overvejelser og behandlingsprincipper for amelogenesis imperfecta; fra tidlig barndom op gennem den tidlige ungdom.

*****

Titel: Behandling af børn og unge med tanddannelsesforstyrrelser: samarbejde mellem kommunal tandpleje og Odontologisk Videncenter.

Forelæsere: Lene Boldrup Birn, specialtandlæge, ph.d., Silkeborg Kommunale Tandpleje og Den Højtspecialiserede Behandlingsenhed, Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet.

Dorthe Arenholt Bindslev, ledende specialtandlæge, ph.d., Silkeborg Kommunale Tandpleje og adj. professor, Inst. for Retsmedicin, Aarhus Universitet.

Abstract: Kommunal tandpleje (KTPL) har en meget vigtig opgave med tidlig diagnostik af tanddannelsesforstyrrelser. Dette er afgørende for at der rettidigt kan inddrages fornøden ekspertise til behandlingsplanlægning, som muliggør relevante interceptive tiltag. Både når det gælder agenesier og mineraliseringsanomalier i de hårde tandvæv, er et tidligt samarbejde mellem almen tandpleje og specialiseret tandpleje væsentlig for hensigtsmæssig og rettidig planlægning. I komplekse tilfælde bør samarbejde med VID-center etableres tidligt for konferering af overordnet handleplan samt fordeling og timing af behandlingsopgaver.

KTPL kan med fordel varetage bl.a. interceptive og vækstadapterende behandlingstiltag, mens videncenter varetager det overordnede overblik og henviser til højt specialiseret behandling når påkrævet. Oplægget giver eksempler på samarbejde mellem KTPL og VID-center.

*****

Titel: Hvordan holder de protetiske behandlinger – prognose og komplikationer ved implantat-protetik, plast-retinerede broer og andre løsninger.

Forelæser: Rie Stokholm, afdelingstandlæge, Sektion for Protetik, Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Aarhus Universitet, og Odontologisk Videncenter, Tand- Mund- og Kæbekirurgi, Aarhus Universitetshospital.

Abstract: Unge mennesker med omfattende medfødt tand-mangel gennemgår sædvanligvis en eller anden form for protetisk behandling i 20-25 års alderen. De protetiske løsninger skal derfor fungere i rigtig mange år derefter - 50 år?, 75 år? - og kan de mon det? Med baggrund i langtidsopfølgning (10 år, 20 år) på behandling med enkelttandsimplantater henholdsvis plastretinerede broer udført på Tandlægeskolen – samt nogle kasuistikker fra videncenter-klinikken – søges spørgsmålet besvaret.

*****